

Νικολάε και Έλενα Τσαουσέσκου – Οι τύραννοι τής Ρουμανίας

«Απευθύνω έκκληση, εκ μέρους των θυμάτων των δύο τούτων τυράννων, να τιμωρηθούν οι δύο κατηγορούμενοι με τη θανατική ποινή. Οι κατηγορίες περιλαμβάνουν τα εξής:

Γενοκτονία, σύμφωνα με το άρθρο 256 του ποινικού κώδικα.

Ένοπλη επίθεση εναντίον πολιτών και της κρατικής εξουσίας, σύμφωνα με το άρθρο 163 του ποινικού κώδικα.

Καταστροφή κτηρίων και κρατικών ιδρυμάτων, υπονομεύοντας την εθνική οικονομία, σύμφωνα με τα άρθρα 165 και 145 του ποινικού κώδικα».

Από τα πρακτικά της κλεισμένων των θυρών δίκης των Νικολάε και Έλενα Τσαουσέσκου, 25 Δεκεμβρίου, 1989.

Την ημέρα των Χριστουγέννων του 1989, ένα ζευγάρι ηλικιωμένων με χοντρά παλτά στέκονταν πιασμένοι χέρι χέρι στο πίσω μέρος ενός κτηρίου στο Τιργκόβιστε της Ρουμανίας. Λίγα δευτερόλεπτα αργότερα και οι δύο ήταν νεκροί· είχαν εκτελεστεί από τρεις άντρες. Η επιτόπου εξέταση αποκάλυψε ότι το δεξί μέρος του κεφαλιού του άντρα ήταν γεμάτο αίματα, όπως και αυτό της γυναίκας του. Ήταν μια αποτρόπαια σκηνή, η οποία τις επόμενες μέρες κυκλοφορούσε σε φωτογραφία στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων όλου του κόσμου, γιατί το ζευγάρι ήταν ο πρόεδρος της Ρουμανίας Νικολάε Τσαουσέσκου και η σύζυγός του, Έλενα. Καταδικάστηκαν για τις δολοφονίες 60.000 ανθρώπων κατά τη διάρκεια της εισοσιτετράχρονης διακυβέρνησης τρόμου. Με τον θάνατό τους, το σθένος, η υπερηφάνεια και η υπεροψία τους εξαφανίστηκαν. Τη θέση τους πήραν τα σώματα δύο μοναχικών ανώτερων πολιτών που κείτονταν άψυχα ...

Η ανατολική Ευρώπη βρίθει από χώρες των οποίων η εσωτερική πολιτική ήταν ένα συνονθύλευμα απόλυτα διεφθαρμένων βασιλέων, μονίμως απόντων γαιοκτημόνων, εξωτερικών εισβολών, κατακτητικών δυνάμεων, δολοφονιών, αιματοκυλίσματος, γενικευμένων πολεμικών συρράξεων και, δυστυχώς, η ιστορία της Ρουμανίας δεν αποτελεί εξαίρεση.

Μετά τη λήξη του 10ου Παγκοσμίου Πολέμου εμφανίστηκαν στη Ρουμανία πολλά πολιτικά κόμματα, περιλαμβανομένης της φασιστικής Σιδηρούς Φρουράς, με

επικεφαλής τον Κορνήλιο Κοντρεάνου, ο οποίος κυριάρχησε στην πολιτική σκηνή το 1935. Το 1938 ήρθε η σειρά του βασιλιά Καρόλου του 2ου να αναλάβει και ανακοίνωσε βασιλική δικτατορία, όμως παρά την εκτέλεση του Κοντρεάνου, η βασιλεία του Καρόλου δεν απέφυγε την κατοχή τεράστιων εκτάσεων της χώρας από την Ε.Σ.Σ.Δ., την Ουγγαρία και τη Βουλγαρία, μεταξύ άλλων. Το γεγονός αυτό προκάλεσε εκτεταμένες διαδηλώσεις σε ολόκληρη τη Ρουμανία, αναγκάζοντας τον Κάρολο να παραιτηθεί από το θρόνο του για χάρη του έφηβου γιου του, Μιχαήλ που στη συνέχεια εκδιώχτηκε από την εξουσία από τον στρατάρχη Ίον Αντονέσκου, που επέβαλε φασιστική δικτατορία.

Το 1941 ο Αντονέσκου συμμετείχε στον πόλεμο του Χίτλερ εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης, αν και, όταν διαπίστωσε πως η Γερμανία θα έχανε τον πόλεμο, άλλαξε στρατόπεδο και προσχώρησε στις Συμμαχικές Δυνάμεις. Τελικά, με τη λήξη του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου, οι κομμουνιστές κέρδισαν τις εκλογές στη Ρουμανία με την υποστήριξη των Σοβιετικών και ιδρύθηκε η Λαϊκή Δημοκρατία της Ρουμανίας. Ο Βασιλιάς Μιχαήλ αναγκάστηκε να παραιτηθεί από τον θρόνο του και ο στρατάρχης Ίον Αντονέσκου εκτελέστηκε, ενώ στη συνέχεια η Ρουμανία, με επικεφαλής τον Πέτρου Γκρόζα, προσχώρησε στο τεράστιο δίκτυο των εξαρτημένων από τη Σοβιετική Ένωση χωρών.

Το 1960 το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ρουμανίας, αρχικά υπό την ηγεσία του Γκεόργκι Γκεοργκίου Ντετζ και στη συνέχεια του Νικολάε Τσαουσέσκου, άρχισε να διακόπτει τις επαφές του με τη Σοβιετική Ένωση και να γίνεται σταδιακά ανεξάρτητο. Είναι γεγονός πως η διακοπή των σχέσεων Ρουμανίας-Ε.Σ.Σ.Δ. ήταν τόσο οριστική που το 1968 ο Τσαουσέσκου ένωσε αρκετά ισχυρός ώστε να καταδικάσει τη σοβιετική εισβολή στην Τσεχοσλοβακία, μια κίνηση με την οποία κέρδισε πολλούς επαίνους, μαζί με οικονομική βοήθεια, από τη Δύση. Ενώ η δημοκρατική Ευρώπη ήταν πολύ ικανοποιημένη μαζί του, ο λαός της Ρουμανίας άρχισε να υποφέρει, αφού ο Νικολάε Τσαουσέσκου σύντομα υιοθέτησε ένα δικτατορικό τρόπο ηγεσίας, που προκάλεσε δυστυχία σε ολόκληρη τη χώρα...

Ο Νικολάε Αντρούτα Τσαουσέσκου γεννήθηκε στις 26 Ιανουαρίου 1918 από γονείς χωρικούς, στο χωριό Σκορνικέστι, στη νοτιοδυτική Ρουμανία. Σε ηλικία έντεκα ετών η οικογένειά του μετακόμισε στο Βουκουρέστι και ο Νικολάε έγινε μαθητευόμενος ενός τσαγκάρη. Το 1932 ο Τσαουσέσκου προσχώρησε στην Κομμουνιστική Νεολαία της Ρουμανίας και μέσα σε έναν χρόνο είχε εντυπωσιάσει τόσο πολύ τους ανωτέρους του που επιλέχτηκε να εκπροσωπήσει την ομάδα του σε ένα αντιφασιστικό συνέδριο στο Βουκουρέστι. Στην τρυφερή ηλικία των

δεκαπέντε ετών ο Νικολάε συνελήφθη γιατί υποκινούσε μια απεργία και μοίραζε φυλλάδια εναντίον της κυβέρνησης. Στην ουσία, αυτό ήταν το πρώτο από μια σειρά «εγκλημάτων» για τα οποία θα φυλακιζόταν. Το επόμενο συνέβη τον Ιούνιο του 1934, τούτη τη φορά γιατί συνέλεγε υπογραφές διαμαρτυρίας για τη δίκη μιας ομάδας σιδηροδρομικών εργατών της Γκριβίτα (των οποίων αρχηγός ήταν ο μέλλων πρόεδρος, Γκεόργκι Γκεοργκίου Ντετζ) και τον ίδιο χρόνο φυλακίστηκε δύο φορές γιατί διένειμε κομμουνιστικό υλικό. Εκείνη την εποχή το ποινικό του μητρώο ανέφερε πως ήταν επικίνδυνος κομμουνιστής ταραχοποιός και ως αποτέλεσμα εστάλη στην ιδιαίτερη πατρίδα του, το Σκορνικέστι. Όμως οι αρχές δεν κατάφεραν να ελέγξουν τον Τσαουσέσκου και λίγο καιρό μετά επέστρεψε στο Βουκουρέστι, για να συνεχίσει την πολιτική του δραστηριότητα. Τα επόμενα χρόνια ο Τσαουσέσκου συλλαμβανόταν διαρκώς, φυλακιζόταν, απελευθερωνόταν και ξανασυλλαμβανόταν, μέχρι το 1940, που φυλακίστηκε στην Τζιλάβα, κοντά στο Βουκουρέστι. Λίγο καιρό μετά, μέλη της Σιδηρούς Φρουράς επιτέθηκαν στη φυλακή και σκότωσαν εξήντα τέσσερις κρατούμενους. Ο Τσαουσέσκου γλίτωσε από την επίθεση και εστάλη σε ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, στο Τίργκου Τζίου, όπου τον φυλάκισαν μαζί με άλλους κομμουνιστές, όπως τον Σίβου Στόικα, τον Ίον Γεώργιο Μάουρερ και τον Γκεόργκι Γκεοργκίου Ντετζ, τον οποίο είχε υποστηρίξει στο παρελθόν. Μετά την αποφυλάκισή του, το 1944, ο Τσαουσέσκου διορίστηκε επικεφαλής της Κομμουνιστικής Νεολαίας, για την οποία εργάστηκε ακούραστα.

Το 1946 ο Τσαουσέσκου αποφάσισε να παντρευτεί. Το 1939 γνώρισε μια νέα γυναίκα, ονόματι Έλενα Πετρέσκου. Αν και ήταν αμόρφωτη, μοιραζόταν τον ενθουσιασμό του για την πολιτική και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930 προσχώρησε στην Κομμουνιστική Νεολαία. Η σχέση τους αποδείχτηκε ιδανική και οι δύο είχαν μια πολύχρονη -και διαβόητη- σχέση. Στην ουσία, μια από τις πρώτες τους κινήσεις ως αντρόγυνο ήταν να υιοθετήσουν ένα αγοράκι, τον Βαλεντίν, γιατί την εποχή εκείνη το Εργατικό Κόμμα της Ρουμανίας ενθάρρυνε τα μέλη του να υιοθετούν ορφανά του πολέμου.

Η Έλενα Πετρέσκου (χαϊδευτικά την έλεγαν «Λενιούτα») είχε γεννηθεί στις 6 Ιανουαρίου 1919. Οι γονείς της ήταν αγρότες και ζούσαν στην Ολτένια, μια αγροτική περιοχή της Ρουμανίας νοτιοδυτικά του Βουκουρεστίου. Ο πατέρας της καλλιεργούσε ένα μικρό κομμάτι νοικιασμένης γης και διατηρούσε ένα μικρό κατάστημα που πουλούσε διάφορα προϊόντα, όπως ψωμί, κεριά και αλεύρι. Με τα λεφτά να βγαίνουν δύσκολα, η Έλενα αναγκάστηκε ν' αφήσει το σχολείο στα δεκατέσσερα, πριν δώσει εξετάσεις, και έφυγε για το Βουκουρέστι όπου βρήκε

δουλειά ως ανειδίκευτη, πρώτα σαν βοηθός σ' ένα εργαστήριο και αργότερα σαν μοδίστρα σ' ένα εργοστάσιο υφασμάτων.

Όταν ο Ντετζ έγινε πρωθυπουργός το 1952, ο Τσαουσέσκου, ως προστατευόμενός του, διορίστηκε επικεφαλής του Υπουργείου Γεωργίας. Η άνοδος του Τσαουσέσκου μέσα στο κόμμα ήταν ταχύτατη, γιατί σύντομα εγκατέλειψε το Υπουργείο Γεωργίας για το Υπουργείο Ενόπλων Δυνάμεων. Εκείνη την εποχή, η Έλενα εργαζόταν σαν χαμηλόμισθη γραμματέας στις δημόσιες υπηρεσίες της Ρουμανίας, απ' όπου σύντομα απολύθηκε λόγω ανικανότητας. Στο μεταξύ, η οικογένειά του μεγάλωνε, καθώς τον Μάρτιο του 1950 η Έλενα γέννησε την κόρη τους, Ζωή, και το 1951 το γιο τους, Νίκου. Λίγο αργότερα, ο Τσαουσέσκου προβιβάστηκε ως πλήρες μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος (που άλλαξε ονομασία και έγινε Εργατικό Κόμμα της Ρουμανίας ή RWP) και στη συνέχεια έγινε μέλος του Πολιτμπιουρό (του ισχυρότερου οργάνου του Κομμουνιστικού Κόμματος). Η τιμή ήταν μεγάλη και σφράγισε τη μελλοντική του πορεία ως επιφανή πολιτικού, ιδιαίτερα μετά τον θάνατο του Γκεόργκι Γκεοργκίου Ντετζ, το 1965. Τρεις μέρες αργότερα ο Τσαουσέσκου ανέλαβε ως Γενικός Γραμματέας και ταυτόχρονα θέσπισε νέο Σύνταγμα, αλλάζοντας το όνομα της χώρας από Λαϊκή Δημοκρατία της Ρουμανίας σε Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Ρουμανίας, τονίζοντας έτσι τις σοσιαλιστικές τάσεις της κυβέρνησής του.

Αρχικά, ο Νικολάε Τσαουσέσκου ήταν σχετικά δημοφιλής, κυρίως χάρις στην ανεξάρτητη στάση του απέναντι στη Ρωσία. Η Ρουμανία πριν τον Τσαουσέσκου ακολουθούσε δουλοπρεπώς τη Σοβιετική Ένωση και είχε συμμαχήσει με τον Στάλιν. Όταν, όμως, η Σοβιετική Ένωση εισέβαλε στην Τσεχοσλοβακία, στις 22 Αυγούστου 1968, ο Τσαουσέσκου, που ήταν τότε αρχηγός κράτους, έβγαλε λόγο σε ένα πλήθος Ρουμάνων, που είχαν συγκεντρωθεί στην Πιετά Ρεπούμπλιτσι, δηλώνοντας: *«Ας είμαστε έτοιμοι, σύντροφοι, να υπερασπιστούμε οποιαδήποτε στιγμή τη σοσιαλιστική πατρίδα μας, τη Ρουμανία. Είναι ασύλληπτο στις μέρες μας, που οι λαοί ξεσηκώνονται για να υπερασπιστούν την εθνική τους ανεξαρτησία και την ισότητα των δικαιωμάτων, ένα σοσιαλιστικό κράτος να καταπατά την ελευθερία και την ανεξαρτησία άλλων κρατών... Αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε από σήμερα το σχηματισμό ένοπλων πατριωτικών αποσπασμάτων εργατών, αγροτών και διανοούμενων, που θα υποστηρίξουν την ανεξαρτησία της πατρίδας μας. Σύσσωμος ο ρουμανικός λαός θα υπερασπιστεί τα πάτρια εδάφη...»*.

Αυτά τα λόγια είχαν αντίκτυπο στον κόσμο και, αν και ο Τσαουσέσκου μαλάκωσε στο μέλλον τη στάση του, επί πολύ καιρό οι Ρουμάνοι πίστευαν πως ο ηγέτης τους

είχε τις καλύτερες προθέσεις. Η αλήθεια, ωστόσο, ήταν πιο σκληρή, αφού, παρά την ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική του Τσαουσέσκου, στα εσωτερικά ζητήματα μόνο φιλελεύθερος δεν ήταν. Στην ουσία εγκατέστησε μια διοίκηση σταλινικού τύπου, που υποστήριζε μια αυστηρά συγκεντρωτική διακυβέρνηση. Ένα σημαντικό παράδειγμα είναι η οργάνωση της Μυστικής Αστυνομίας (της Σεκιουριτάτε), που άρχισε να παρακολουθεί πολίτες, να τους αρνείται το δικαίωμα της ελευθερίας λόγου και να λογοκρίνει τον Τύπο. Η Σεκιουριτάτε είχε τη δικαιοδοσία να συλλαμβάνει κάθε ύποπτο που θεωρούνταν ταξικός εχθρός ή, ακόμη χειρότερα, κατάσκοπος. Επιπλέον, μπορούσε να προφυλακίσει τους συλληφθέντες χωρίς δίκη, για όσον χρόνο ήθελε. Η μυστική αστυνομία του Τσαουσέσκου (η Σεκιουριτάτε) ανέλαβε δράση, απαγορεύοντας στον λαό το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου καθώς επίσης, ασκώντας αυστηρή λογοκρισία σε όλα τα μέσα ενημέρωσης καθώς και στην αλληλογραφία· δεν άφησε ούτε πέτρα που να μην την αναποδογυρίσει, όπως περιγράφεται στο παρακάτω απόσπασμα από το βιβλίο του Τζούλιαν Χέιλ «Η Ρουμανία του Τσαουσέσκου»:

Η Κρατική Ασφάλεια γίνεται ακόμα πιο ισχυρή και επικίνδυνη, συμμαχώντας με τις στρατιωτικές μυστικές υπηρεσίες και παίζοντας τον ρόλο του παρατηρητή σε όλους τους κλάδους των κρατικών δραστηριοτήτων. Το άρθρο 28 του Συντάγματος της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Ρουμανίας ορίζει: «Η ελευθερία του λόγου, του Τύπου, των συνελεύσεων, των συγκεντρώσεων και των διαδηλώσεων είναι εγγυημένα δικαιώματα του λαού της ΣΔΡ».

Στο επόμενο άρθρο, το 29ο, η κατάσταση διευκρινίζεται: «Η ελευθερία του λόγου, του τύπου, των συνελεύσεων, των συγκεντρώσεων και των διαδηλώσεων δεν πρέπει να ασκούνται για σκοπούς που είναι αντίθετοι στο σοσιαλιστικό σύστημα και τα συμφέροντα των εργαζομένων».

Φυσικά, η δουλειά της Σεκιουριτάτε ήταν να εφαρμόζεται το 290 άρθρο εις βάρος του 28ου και κατά την πορεία της διακυβέρνησης του Τσαουσέσκου εκτιμάται ότι εξανάγκασε πάνω από ένα εκατομμύριο ανθρώπους να δίνουν πληροφορίες για τους συμπολίτες τους. Λάθη του παρελθόντος ή αδιακρισίες μπορούσαν κάθε στιγμή να χρησιμοποιηθούν εναντίον οποιουδήποτε ατόμου. Η Σεκιουριτάτε γνώριζε τα πάντα για τον καθένα· τηλεφωνικές συνδιαλέξεις μαγνητοφωνούνταν, «κοριοί» φυτεύονταν σε δωμάτια, προσωπικά γράμματα ανοίγονταν και

διαβάζονταν και πολύ συχνά το προσωπικό ξενοδοχείων, υπάλληλοι καταστημάτων, οδηγοί λεωφορείων και μικροπρεπείς υπάλληλοι όλων των βαθμών δούλευαν για τις δυνάμεις ασφαλείας. Το άγχος, στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων, για να κάνουν ή να πουν το σωστό ήταν πελώριο.

Η Σεκιουριτάτε ίδρυσε και λειτούργησε στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας, που στέγαζαν φυλακισμένους οι οποίοι διατάχτηκαν να σκάψουν ένα κανάλι μήκους 55 χιλιομέτρων (που σύντομα ονομάστηκε το Κανάλι του Θανάτου), από τον Δούναβη μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα. Το σχέδιο αυτό ήταν μνημειώδες και απαιτούσε την εργασία εκατοντάδων χιλιάδων φυλακισμένων, κάτω από άθλιες συνθήκες. Οι περισσότεροι από αυτούς θα πέθαιναν κατά τη διάρκεια της κατασκευής του καναλιού, όμως οι εργασίες δεν διακόπηκαν. Αντιθέτως, συνεχίστηκαν, γιατί ο Τσαουσέσκου θεώρησε το έργο ως ιδανική ευκαιρία να απαλλάξει τη Ρουμανία από «ανεπιθύμητες μειονότητες». Γι' αυτόν τον σκοπό, πλήθη από Τρανσυλβανούς και Μολδαβούς Ούγγρους μεταφέρθηκαν στο στρατόπεδο εργασίας της Ντομπρούχα, κατηγορούμενοι για τα πιο ασημαντα εγκλήματα, όπως το ότι μιλούσαν στη μητρική τους γλώσσα. Η εργασία που ανέλαβαν, το σκάψιμο χαντακιών, το σπάσιμο βράχων και η μεταφορά χώματος με καροτσάκι, έμοιαζε με εκείνη των δούλων, όμως όταν εμφανίζονταν ξένες αντιπροσωπείες, έκρυβαν τους φυλακισμένους, για να μη δει κανείς τις απαράδεκτες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης. Τα στρατόπεδα δεν είχαν επαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής, ούτε τρόφιμα και φαρμακευτικές προμήθειες, έτσι πολλοί πέθαιναν από φυματίωση και δυσεντερία, αφού οι οργανισμοί τους είχαν εξασθενήσει πλήρως από την ανεπάρκεια τροφής και τους συνεχείς ξυλοδαρμούς. Εν ολίγοις, η μεταχείριση των φυλακισμένων ήταν χειρότερη από εκείνη των ζώων, όταν όμως το έργο ολοκληρώθηκε (το 1984), ο Τσαουσέσκου έκρινε πως ήταν ένα από τα μεγαλύτερα κατορθώματά του, φανερώνοντας για μια ακόμη φορά τη σκληρότητα του καθεστώτος του.

Το 1966, ο Τσαουσέσκου συνέχισε ακάθεκτος με την ψήφιση νόμων που απαγόρευαν την αντισύλληψη και την άμβλωση. Κατ' επίφαση, οι νόμοι αυτοί θα οδηγούσαν στην αύξηση του πληθυσμού, όμως ουσιαστικά ήταν ένας ακόμη τρόπος να καταπτοηθούν οι πολίτες. Όλες οι εργαζόμενες στα εργοστάσια υποβλήθηκαν σε μηνιαίες γυναικολογικές εξετάσεις, για να βεβαιωθούν πως υπάκουαν τους νέους νόμους. Οδηγούνταν σε κλινικές, όπου υποβάλλονταν σε πλήρεις ιατρικές και γυναικολογικές εξετάσεις, συχνά υπό την παρουσία κυβερνητικών πρακτόρων, που κάποιοι Ρουμάνοι αποκαλούσαν «εμμηνορροϊκή

αστυνομία». Σε έναν από τους διαβόητους λόγους του, ο Τσαουσέσκου ισχυρίστηκε: «*Το έμβρυο είναι ιδιοκτησία της κοινωνίας. Οποιοσδήποτε αποφεύγει να αποκτήσει παιδιά είναι λιποτάκτης, που παραβιάζει τους νόμους της εθνικής διαίωνισης*». Παρ' όλα αυτά, πολλές γυναίκες κατέφευγαν σε επικίνδυνες, παράνομες αμβλώσεις, προκαλώντας συχνά σοβαρές βλάβες στις ίδιες. Στη συνέχεια ο Τσαουσέσκου διέταξε όλες τις γυναίκες ηλικίας κάτω των σαράντα ετών να γεννήσουν το λιγότερο τέσσερα παιδιά (αργότερα ο αριθμός αυξήθηκε σε πέντε). Εντοπίστηκαν οι στείρες γυναίκες και αναγκάστηκαν να πληρώσουν ψηλότερους φόρους. Δυστυχώς, ο νέος νόμος κατά των αμβλώσεων εμφανίστηκε την εποχή που στη Ρουμανία υπήρχε ανεπάρκεια τροφίμων, γεγονός που σήμαινε πως τα περισσότερα νεογέννητα ήταν ελλιποβαρή. Η γέννηση των μωρών εκείνων που ζύγιζαν λιγότερο από 1.500 γραμμάρια θεωρούνταν συχνά «αποβολή» και δεν τους παρέχονταν περαιτέρω φροντίδα. Οι γιατροί άρχισαν να σημειώνουν πλαστά στοιχεία στα βιβλία τους και να παραδίδουν πλαστές στατιστικές. «*Αν πέθαινε ένα παιδί στην περιοχή μας, ο μισθός μας μειωνόταν από δέκα μέχρι είκοσι πέντε τοις εκατό*», είπε η γιατρός Γκρέτα Στανέσκου από το Βουκουρέστι. «*Ωστόσο, δεν ήταν δικό μας λάθος: Δεν είχαμε ούτε φάρμακα ούτε γάλα και οι οικογένειες ήταν φτωχές*».

Ο Τσαουσέσκου έφερε τον λαό του στο χείλος του λιμού. Το 1971 επισκέφτηκε την Κίνα και τη Βόρεια Κορέα, όπου συνάντησε τον Μάο Τσε Τουνγκ και τον Κιμ Ιλ Σουνγκ, τα καθεστώτα των οποίων τον εντυπωσίασαν. Όταν επέστρεψε στη Ρουμανία ήταν αποφασισμένος να επαναβιομηχανοποιήσει τη χώρα του, με την ίδια μέθοδο που είχαν ακολουθήσει οι σύντροφοί του και γι' αυτόν τον σκοπό δανείστηκε τεράστια χρηματικά ποσά από πιστωτικά ιδρύματα της Δύσης. Τα χρήματα αυτά χρησιμοποιήθηκαν για τη μαζική μεταφορά των κατοίκων της υπαίθρου στις πόλεις, όπου ξεκίνησαν να εργάζονται για την κατασκευή προϊόντων πολυτελείας, που θα εξάγονταν. Όμως ο Τσαουσέσκου το είχε παρακάνει, γιατί μέχρι το 1980 η χώρα του είχε χρέος 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Στη συνέχεια πήρε τη μοιραία απόφαση να εξάγει η χώρα του ό,τι παρήγαγε, περιλαμβανομένης της σημαντικότερης φυσικής πηγής της, της τροφής. Αφού ο πληθυσμός της υπαίθρου μειώθηκε δραματικά και η γεωργία είχε ρημάξει, δεν υπήρχαν αρκετά σιτηρά ή γεωργική παραγωγή που να επαρκεί για τη χώρα, όμως με την εξαγωγή αποθεμάτων κρέατος, λαχανικών, φρούτων κ.λπ. η Ρουμανία άρχισε ξαφνικά να υποφέρει από τρομακτική έλλειψη τροφίμων. Ένα τυπικό ρουμανικό ανέκδοτο για την περίοδο αυτή, είναι το παρακάτω:

Ένα Ρουμάνος αξιωματούχος πεθαίνει και πάει στην Κόλαση. Μπαίνοντας στο παλάτι του Σατανά βλέπει δύο ίδια κι απaráλλακτα δωμάτια. Στο ένα υπάρχει μια πινακίδα με την ένδειξη «Ανατολή» και στο άλλο η πινακίδα γράφει «Δύση». Φοβισμένος ο αξιωματούχος ρωτάει τον Διάβολο:
«Ποια είναι η διαφορά μεταξύ τους; Ποιο θα πρέπει να διαλέξω;».

Και η απάντηση:

«Ω, οι υπηρεσίες είναι οι ίδιες. Τη Δευτέρα βράσιμο σε καυτό λάδι, την Τρίτη σούβλισμα, την Τετάρτη φωτιά και θειάφι, την Πέμπτη ψήσιμο στο φούρνο, την Παρασκευή τηγάνισμα...».

Ο Ρουμάνος δείχνει να απορεί:

«Αλλά, γιατί της Ανατολής είναι τόσο γεμάτο κόσμο και της Δύσης σχεδόν άδειο;».

Κι ο Διάβολος αναλαμβάνει να του εξηγήσει:

«Στην Ανατολική Κόλαση πότε ξεμένουν από λάδι, πότε δεν γυρίζουν οι σούβλες και δεν υπάρχει πάντα απόθεμα σε θειάφι...».

Ο Τσαουσέσκου δεν διέθετε πλέον τα μέσα για την αγορά φαρμακευτικών αποθεμάτων, ούτε τα χρήματα για να λειτουργήσουν τα ήδη δαπανηρά διυλιστήρια πετρελαίου της χώρας του και ακόμη και τότε λειτουργούσε μόλις το δέκα τοις εκατό αυτών. Τη δεκαετία του 1980 πάρθηκαν μέτρα λιτότητας και καθιερώθηκε η διανομή ψωμιού με δελτία. Έξω από τα καταστήματα σχηματίστηκαν ουρές και ο κόσμος έπρεπε μερικές φορές να περιμένει για ώρες, σε πολλές περιπτώσεις για να ακούσει πως το προϊόν, για το οποίο είχε έρθει, είχε τελειώσει. Εξαιτίας της έλλειψης καυσίμων, τα σπίτια χρησιμοποιούσαν λαμπτήρες των 40 βατ και τη νύχτα άναβε το ένα τρίτο από τις λάμπες των δρόμων. Η έλλειψη καυσίμων προκάλεσε κρίση και στα νοσοκομεία, αφού οι διακοπές ρεύματος διέκοπταν εγχειρήσεις και τα μηχανήματα υποστήριξης ζωής δεν λειτουργούσαν διαρκώς. Επειδή τα αποθέματα βενζίνης ήταν ανεπαρκή, δόθηκε διαταγή στα ασθενοφόρα να μην ανταποκρίνονται σε κλήσεις ασθενών

μεγαλύτερων από τα εβδομήντα έτη.

Ενώ ο λαός της Ρουμανίας υπέφερε, ο Νικολάε Τσαουσέσκου και η οικογένειά του ζούσαν στην πολυτέλεια. Στην ουσία, οι ανισότητες ήταν σκανδαλώδεις. Για παράδειγμα, ο Τσαουσέσκου είχε το προνόμιο να είναι ιδιοκτήτης σαράντα πολυτελών παλατιών, αν και το στολίδι όλων αυτών ήταν αναμφίβολα το ανάκτορο Πριμαβέρι στο Βουκουρέστι. Μετά τον θάνατο των Τσαουσέσκου, ανακαλύφθηκαν ολόκληρα δωμάτια γεμάτα πλούτη. Για παράδειγμα, ένα δωμάτιο ήταν αφιερωμένο στην πελώρια συλλογή από γούνες της Έλενας, ενώ σε άλλο δωμάτιο υπήρχαν εκατοντάδες φορέματα και ακόμη περισσότερα ζευγάρια παπουτσιών. Ένα τρίτο δωμάτιο ήταν αφιερωμένο στα ραμμένα κατά παραγγελία κουστούμια και τον κυνηγητικό ρουχισμό του Νικολάε (πολλά από αυτά δεν είχαν φορευθεί ποτέ). Η διακόσμηση των ανακτόρων δεν πήγαινε πίσω, αφού ήταν γεμάτα με εξαιρετικά ασημικά, ανεκτίμητα χαλιά, πολυελαίους, πορσελάνες και μάρμαρο. Ο πλούτος που κυριαρχούσε μέσα στα ανάκτορα υπήρχε και έξω από αυτά, όπως, για παράδειγμα, η τεράστια συλλογή αυτοκινήτων του Νικολάε, περιλαμβανομένης μιας Μπιούικ Ελέκτρα, δώρο του Ρίτσαρντ Νίξον, μαζί με αρκετές Μερσεντές. Επίσης, υπήρχαν πολλά πολυτελή γιοτ, τα «Snagon I» και «Sangon II», και η μεγάλη συλλογή του Νικολάε από ταχύπλοα «πυραύλους». Το 1984 ο Τσαουσέσκου διέταξε την κατεδάφιση 10.000 εκταρίων πανάκριβης ακίνητης περιουσίας στο Βουκουρέστι, για να κατασκευαστεί ένα ακόμη παλάτι. Αυτή τη φορά ζήτησε να χτιστεί μια ολόκληρη λεωφόρος (ίδιου μήκους και το ίδιο εντυπωσιακή με τα Ηλύσια Πεδία του Παρισιού), που θα κατέληγε στο «Κάζα Ποπουρούλουι» ή αλλιώς «Σπίτι του Λαού». Όταν ολοκληρώθηκε το κτίριο είχε ύψος 90 μέτρα και κάλυπτε επιφάνεια 220.000 τετραγωνικών μέτρων, καθιστώντας το το δεύτερο μεγαλύτερο κτίριο στον κόσμο, μετά το Πεντάγωνο. Θα μπορούσε κανείς να πιστέψει πως ιδιοκτήτης αυτού και όλων των άλλων πολυτελών αποκτημάτων ήταν ένας δυτικός «πλεϊμπόι», και όχι ένας ακλόνητος υποστηρικτής του Κομμουνιστικού Κόμματος. Ωστόσο, ο Νικολάε Τσαουσέσκου συνέχισε να ξοδεύει τα χρήματα της χώρας του (που είχε δανειστεί από τη Δύση) για την πολυτελή ζωή του, ενώ οι πολίτες της Ρουμανίας υπέφεραν από την καταστροφική πολιτική του.

Σε ολόκληρη τη χώρα άρχισαν να ξεφυτρώνουν ορφανοτροφεία, εξαιτίας της πληθυσμιακής έκρηξης που προέκυψε από τους νόμους του Τσαουσέσκου, που απαγόρευαν την άμβλωση και την αντισύλληψη. Εξαιτίας της έλλειψης τροφίμων, οι οικογένειες δεν είχαν να φάνε, και ένα ακόμη παιδί ήταν το λιγότερο που

επιζητούσαν. Οι συνθήκες που επικρατούσαν στα ορφανοτροφεία ήταν αποκρουστικές. Υπήρχε ανεπάρκεια, καμιά φορά πλήρης έλλειψη, σε τρόφιμα, κλινοσκεπάσματα, ρουχισμό και, κυρίως, φάρμακα. Τα παιδιά ήταν συνήθως γυμνά, γιατί δεν υπήρχαν ρούχα να φορέσουν και, εξαιτίας των ανθυγιεινών συνθηκών στις οποίες ζούσαν, πολλά παιδιά υπέφεραν από χρόνια διάρροια και είχαν παράσιτα, όπως ψείρες, σκουλήκια και ψωρίαση. Όμως, δυστυχώς, οι συνθήκες αυτές δεν ήταν ό,τι χειρότερο, αφού οι γιατροί, που έμεναν πίσω σε σχέση με τις ιατρικές προόδους της Δύσης, εξαιτίας των δρακόντειων νόμων του Τσαουσέσκου, άρχισαν να μεταγγίζουν αίμα στα παιδιά, με την ελπίδα πως θα συμπλήρωναν τις διατροφικές τους ανάγκες. Αντιθέτως, αυτό προκάλεσε μια τεραστίων διαστάσεων επιδημία AIDS, αφού το αίμα δεν είχε ελεγχθεί ποτέ, καθώς ο Τσαουσέσκου πίστευε πως αυτή την αρρώστια την είχαν μόνο οι παρακμάζοντες δυτικοί. Στο τέλος της δικτατορίας του Τσαουσέσκου ζούσαν στα ορφανοτροφεία της Ρουμανίας περισσότερα από 150.000 παιδιά, από τα οποία χιλιάδες, ηλικίας δύο με τριών ετών, δεν είχαν μάθει ακόμη να περπατάνε και χιλιάδες άλλα είχαν μολυνθεί με τον ιό του AIDS.

Από τότε που ανέλαβε την εξουσία του κόμματος ο Τσαουσέσκου, το 1965, έφερε στον λαό του μόνο δυστυχία, όμως παρά το γεγονός αυτό, στις 28 Μαρτίου 1974, ορίστηκε ισόβιος Πρόεδρος της Δημοκρατίας από τη Μεγάλη Εθνοσυνέλευση. Μόνο μια επανάσταση μπορούσε να διώξει από την εξουσία τον Τσαουσέσκου και τους οπαδούς του, όμως έπρεπε να περάσει μια δεκαετία για να γίνει αυτό το θαύμα. Εν τω μεταξύ, ο Τσαουσέσκου έστρεψε την προσοχή του σε μια φυλετική ομάδα που μισούσε: Την μειονότητα των Ούγγρων μέσα στη Ρουμανία. Από τότε που ανέλαβαν οι κομμουνιστές τη χώρα, οι Ούγγροι της Ρουμανίας (ιδιαίτερα της Τρανσυλβανίας) υπέφεραν όχι μόνο από τα κομμουνιστικά διατάγματα αλλά και από το εθνικιστικό όραμα του Τσαουσέσκου. Για παράδειγμα, υπό τις οδηγίες του Τσαουσέσκου, οι αρχές επέμειναν στην αναδιανομή του 85% της γης των Ούγγρων σε Ρουμάνους και έκλεισαν ουγγρικά σχολεία, ενώ όλα τα σχολικά βιβλία μεροληπούσαν εναντίον των Ούγγρων. Απαγορεύτηκε στους Ούγγρους να μιλούν τη μητρική τους γλώσσα σε δημόσιους χώρους και αν τους έπιαναν να κάνουν κάτι τέτοιο, τους συλλάμβαναν, τους χτυπούσαν και/ή τους φυλάκιζαν. Την δεκαετία του 1980, ως μέρος του προγράμματος πλήρους βιομηχανοποίησης, κατεδαφίστηκαν ολοσχερώς πολλά ουγγρικά χωριά και οι χωρικοί μετακόμισαν με τη βία σε άλλες περιοχές της χώρας.

Η σύζυγος του Τσαουσέσκου, Έλενα, ήταν ακόμη πιο τυραννική. Το 1975 η Έλενα

«έπεισε» αρκετούς επιφανείς επιστήμονες να γράψουν εργασίες τις οποίες οικειοποιήθηκε και εξέδωσε με το δικό της όνομα. Επιπλέον, η Έλενα -αν και δεν είχε ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση- κατάφερε με κάποιο τρόπο να αποκτήσει διδακτορικό τίτλο στη Χημεία και στη συνέχεια έγινε διευθύντρια του Χημικού Ινστιτούτου. Οι περισσότεροι συνειδητοποίησαν πως τα προσόντα της ήταν ψεύτικα, κανείς δεν τόλμησε, όμως, να υψώσει τη φωνή του και να αποκαλύψει τα ψέματά της. Η Έλενα ζητούσε επίσης αναγνώριση για τα ακαδημαϊκά της επιτεύγματα στο εξωτερικό, δεχόμενη τιμητικούς τίτλους για τις επιστημονικές της εργασίες από όλες, σχεδόν, τις χώρες που επισκεπτόταν. Ο Μιρκέα Κοντρεάνου, ένας Ρουμάνος διπλωμάτης στην Ουάσιγκτον, αναφέρει: *«Ήταν μια αγράμματη, αμόρφωτη, αφελής, αυτοδίδακτη γυναίκα, η οποία νόμιζε πως αν είχε μερικούς τίτλους δίπλα στο όνομά της, θα άλλαζε και την εικόνα της»*. Η φιλοδοξία της δεν αρκέστηκε στην ακαδημαϊκή καριέρα. Το 1979 αυτοδιορίστηκε μέλος της κυβέρνησης του Νικολάε και το 1980 έγινε Πρώτη Αναπληρώτρια του Προέδρου, δηλαδή ο δεύτερος ισχυρότερος άνθρωπος στη χώρα μετά τον άνδρα της. Πολύς κόσμος, μάλιστα, πίστευε ότι εκείνη βρισκόταν πίσω από τις σκληρότερες αποφάσεις του συζύγου της. Παρ' όλα αυτά, ο Νικολάε και η σύζυγός του κατάφεραν να δημιουργήσουν γύρω από τους εαυτούς τους υπερβολική προσωπολατρία.

Όταν ο Νικολάε επισκέφτηκε την Κίνα και τη Βόρεια Κορέα, εντυπωσιάστηκε από την εικόνα αυθεντίας που είχαν δημιουργήσει ο Μάο Τσε Τουνγκ και ο Κιμ Ιλ Σουνγκ και θέλησε να ακολουθήσει λίγο-πολύ το ίδιο σύστημα στη Ρουμανία. Στην ουσία, αυτό σήμαινε την καλλιέργεια της άποψης (μέσω του Τύπου και της τηλεόρασης) πως ο Τσαουσέσκου ήταν η πατρική φιγούρα της Ρουμανίας. Επιπλέον, παρουσιαζόταν ως δημιουργικός κομμουνιστής, του οποίου οι ιδέες ήταν η πηγή όλων των επιτευγμάτων της Ρουμανίας. Αυτός και οι οπαδοί του ονόμασαν τα χρόνια διακυβέρνησής του «χρυσή εποχή», υποδηλώνοντας πως οι τέχνες και οι επιστήμες άνθισαν υπό την καθοδήγησή του, και ενθάρρυνε τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να αναφέρονται σε αυτόν με ορισμούς γεμάτους σεβασμό, όπως «ο οραματιστής αρχιτέκτονας του εθνικού μέλλοντος» ή «εγγυητής της προόδου και ανεξαρτησίας του έθνους». Σε όλες τις πόλεις και τα χωριά, σε κυβερνητικά κτήρια και σχολικές αίθουσες, εμφανίζονταν στους τοίχους μεγάλες φωτογραφίες του Νικολάε και της Έλενα.

Η Έλενα Τσαουσέσκου απολάμβανε την ίδια αναγνώριση με το σύζυγό της, αναφερόμενη στον Τύπο ως «Μητέρα της Πατρίδας μας», «Πρωτοπόρα Μαχήτρια

του Ένδοξου Μέλλοντος της Ρουμανίας», «Πυρσός του Κόμματος» και παρόμοια γελοία προσωνύμια. Τα γενέθλια του Νικολάε και της Έλενα γιορτάζονταν ως εθνικές εορτές. Ο γιος τους, Νίκου, απολάμβανε τις ίδιες τιμές και έγινε σύντομα γνωστό πως αν πέθαινε ο Τσαουσέσκου θα τον διαδεχόταν είτε ο Νίκου είτε η Έλενα.

Υπήρχαν συνδυασμένες προσπάθειες εκ μέρους της Έλενας Τσαουσέσκου να ασκήσει τη δύναμή της και ν' αναδείξει την εικόνα της ως ηγέτιδας κυρίας της Ρουμανίας. Δόθηκαν αυστηρές οδηγίες ώστε οπουδήποτε εμφανίζονταν τα ονόματα του Νικολάε και της Έλενας (π.χ. στις εφημερίδες) έπρεπε να είναι τυπωμένα στην ίδια σειρά, μαζί, έτσι ώστε το όνομα της Έλενας να έχει την ίδια σπουδαιότητα με εκείνο του συζύγου της. Και αν αυτό, δεν ήταν αρκετά παραπλανητικό, δόθηκαν περαιτέρω εντολές να μην περιλαμβάνονται στα ίδια άρθρα άλλα ονόματα, ώστε τα ονόματα των δικτατόρων να εμφανίζονται όλο και περισσότερο εντυπωσιακά. Και οι φωτογραφίες τους παρουσιάζονταν με την ίδια λεπτότητα. Καμία φωτογραφία του Νικολάε δεν θα εμφανιζόταν χωρίς την Έλενα στο πλευρό του και όλες οι φωτογραφίες έπρεπε να έχουν κόκκινο φόντο, διότι το κόκκινο ήταν το επίσημο χρώμα του Κομμουνιστικού Κόμματος. Εάν η Έλενα και ο Νικολάε ταξίδευαν στο εξωτερικό για επίσημες επισκέψεις (στην Κίνα, στη Βόρεια Κορέα, αλλά και στις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία), στην επιστροφή τους μεταφέρονταν με πούλμαν κάτοικοι από τις γύρω πόλεις, τα κοντινά χωριά και παιδιά από τα σχολεία να τους υποδεχθούν, κρατώντας σημαίες και τραγουδώντας επαινετικούς ύμνους για τους δύο σεβαστούς ηγέτες. Τίποτα δεν αφηνόταν στην τύχη, όλα ήταν οργανωμένα για την προβολή των δύο δικτατόρων. Ειδικότερα μετά το Εθνικό Συνέδριο Γυναικών, η Έλενα τιμήθηκε από μια πολυπληθή ομάδα παιδιών με τα ακόλουθα λόγια:

Ατενίζουμε με εκτίμηση και σεβασμό την αρμονική ζωή αυτής της οικογένειας. Δίνουμε μεγάλη σημασία στο γεγονός ότι η ζωή της, ως πρώην εργάτριας υφαντουργίας, μαχητικού μέλους της κομμουνιστικής νεολαίας, μέλους του Κόμματος από την εποχή της παρανομίας, σημερινής ηρωίδας, σοσιαλίστριας εργάτριας, επιστήμονος, μέλους της Κεντρικής Επιτροπής του Πολιτικού Κομμουνιστικού Γραφείου της Ρουμανίας, μαζί με τον σύζυγό της, μας δίνει μια εξαιρετική εικόνα για το μέλλον αυτών των δύο κομμουνιστών. Τα τρία παιδιά του προεδρικού ζεύγους εργάζονται, όπως ο καθένας μας, ακολουθώντας το παράδειγμα των γονιών τους, για να εδραιώσουν τον Σοσιαλισμό στη Ρουμανία. Όλ' αυτά επιβεβαιώνουν την αλήθεια ότι η εργασία και το προσωπικό

παράδειγμα είναι καθήκοντα και απαράβατες υποχρεώσεις για την οικογένεια Τσαουσέσκου.

Η ευνοιοκρατία κρατούσε καλά, αφού δύο αδερφοί του Τσαουσέσκου προωθήθηκαν σε θέσεις-κλειδιά στον ρουμανικό στρατό και τη Σεκιουριτάτε και σε κάποιο σημείο περισσότεροι από είκοσι επτά στενοί συγγενείς του Τσαουσέσκου καταλάμβαναν ισχυρές θέσεις στο ίδιο το κόμμα.

Στο 13ο Συνέδριο του Κόμματος, τον Νοέμβριο του 1984, παρά την παραπαίουσα οικονομία, ο Νικολάε έδειχνε απρόσβλητος. Ανακοίνωσε πως δεν θα γινόταν καμία αλλαγή στο υποχρεωτικό πρόγραμμα βιομηχανοποίησης και δεν ανέφερε καν τα δελτία τροφίμων, από τα οποία τρεφόταν όλη η χώρα, ούτε την ανεπάρκεια καυσίμων και τις διακοπές ρεύματος. Με την αλαζονεία ενός ανθρώπου που είχε ανεβάσει κατακόρυφα το επίπεδο ζωής του, ενώ το βιοτικό επίπεδο της χώρας του κατρακυλούσε, προέβλεψε πως το 1995 η Ρουμανία θα ήταν αυτάρκης ενεργειακά. Όπως ήταν φυσικό, δεν υπήρξε καμία τέτοια αλλαγή πορείας και το 1989 η χώρα βρισκόταν στο χείλος της απόλυτης κατάρρευσης. Τότε, η αποδοκιμασία του κόσμου έφτασε σε τέτοιο σημείο που στις 16 Δεκεμβρίου ξέσπασε εξέγερση στην πόλη Τιμισοάρα. Φαινομενικά, η εξέγερση ξεκίνησε ως μια ειρηνική διαμαρτυρία υποστήριξης ενός αντιφρονούντα Ούγγρου υπουργού, του αιδεσιμότατου Λάζλο Τόκες. Ο Τόκες αντιμετώπιζε την απέλαση από τη χώρα, επειδή είχε εναντιωθεί στο καθεστώς Τσαουσέσκου, καταδικάζοντας κυρίως τις διώξεις κατά Ούγγρων. Αν και η συγκέντρωση ξεκίνησε ειρηνικά, σύντομα μετατράπηκε σε μια τεράστια διαδήλωση εναντίον της κυβέρνησης και η αστυνομία παρενέβη για να διαλύσει τα πλήθη. Στη συνέχεια οι αστυνομικοί υποστηρίχτηκαν από μέλη της Σεκιουριτάτε και τον στρατό. Τα γεγονότα εξελίχτηκαν ραγδαία και, υπό τις διαταγές του στρατηγού Βίκτορ Στανκουλέσκου, ο στρατός άνοιξε πυρ εναντίον του πλήθους. Σκοτώθηκαν αρκετές εκατοντάδες πολίτες και την επομένη του μακελειού ο περισσότερος κόσμος έστρεψε την οργή του ενάντια στον Τσαουσέσκου, πιστεύοντας πως βρισκόταν πίσω από τη διαταγή που είχε δοθεί στον Στανκουλέσκου να χρησιμοποιήσει όπλα.

Την επόμενη νύχτα, 50.000 κάτοικοι κατέβηκαν στους δρόμους της Τιμισοάρα, μόνο που αυτή τη φορά κατηγορούσαν πλέον ανοιχτά την κυβέρνηση και τον Τσαουσέσκου. Ατάραχος από τα γεγονότα, ο Τσαουσέσκου αποφάσισε να μιλήσει ο ίδιος σε μια μεγάλη πολιτική συγκέντρωση και γι' αυτό, την 21η Δεκεμβρίου, ζήτησε να γίνει λαϊκή συνάθροιση στην κεντρική πλατεία του Βουκουρεστίου -

τότε γνωστή ως Πιετά Ρεπούμπλικα (πλέον γνωστή ως Πιετά Ρεβολουτιέι). Τη νύχτα εκείνη εμφανίστηκαν περισσότεροι από 80.000 πολίτες για να ακούσουν τι είχε να πει ο πρόεδρος, όμως ο Τσαουσέσκου, αναμφίβολα επειδή είχε χάσει κάθε επαφή με τον λαό του, δεν έκρινε ορθά τη διάθεσή του και όταν άρχισε να ρητορεύει για τις κοινωνικοοικονομικές πολιτικές τους κόμματος, ο κόσμος άρχισε να τον αποδοκιμάζει. Ήταν φανερό πως ξαφνιάστηκε εγώ αγόρευε από το μπαλκόνι του κτηρίου της Κεντρικής Επιτροπής. Το πλήθος κραύγαζε: «Κάτω οι δικτάτορες!» και «Τιμισοάρα! Τιμισοάρα!» και ο Τσαουσέσκου έδειχνε αποσβολωμένος.

Το χειρότερο, όμως, για τον πρόεδρο ήταν πως το γεγονός μεταδιδόταν τηλεοπτικά σε ολόκληρο το έθνος και, αν και το πρόγραμμα διακόπηκε σύντομα από τους λογοκριτές και αντικαταστάθηκε από πατριωτική μουσική, ήταν ήδη πολύ αργά, γιατί όλοι οι πολίτες είχαν δει την ταπείνωση του Τσαουσέσκου.

Μετά από λίγα λεπτά, ο Νικολάε και η Έλενα μεταφέρθηκαν εσπευσμένα στο κτήριο της Κεντρικής Επιτροπής, όπου έκαναν ένα ακόμη λάθος και, αντί να το σκάσουν από την πόλη την ίδια νύχτα, αποφάσισαν να περιμένουν μέχρι το επόμενο πρωί. Κανείς δεν ξέρει γιατί πήραν αυτή την απόφαση, υπάρχουν κάποιοι όμως που κατηγορούν την Έλενα, ισχυριζόμενοι πως εκείνη ήταν που θεωρούσε το γεγονός ασήμαντο. Όμως για τους Τσαουσέσκου τα δύσκολα είχαν μόλις αρχίσει...

Μέχρι το πρωί, οι διαδηλωτές είχαν εισβάλει στο κτήριο της Κεντρικής Επιτροπής και αναζητούσαν τα θύματά τους. Όταν κατάλαβαν τελικά τον κίνδυνο τον οποίο διέτρεχαν, ο Νικολάε και η Έλενα κανόνισαν να έρθει ελικόπτερο να τους παραλάβει από την οροφή του κτηρίου. Δυστυχώς γι' αυτούς, το σχέδιό τους έληξε άδοξα, γιατί όταν τελικά προσγειώθηκε το ελικόπτερο για να τους πάρει, είχαν ήδη συλληφθεί και μεταφερθεί στη στρατιωτική βάση της Τιργκοβίστα, πενήντα χιλιόμετρα έξω από το Βουκουρέστι. Μόλις έφτασαν εκεί δικάστηκαν από στρατοδικείο, αποτελούμενο από τρεις πολίτες, πέντε δικαστές, δύο δημόσιους κατηγορούς και δύο συνηγόρους, ενώ ένας εικονολήπτης κατέγραφε τη διαδικασία. Στην αρχή της δίκης ένας από τους κατηγορούς, ο στρατηγός Νταν Βοϊνέα, απήγγειλε κατηγορίες εναντίον τους, που περιλάμβαναν «εγκλήματα κατά του λαού» και πράξεις «ασύμβατες με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια». Συνοπτικά, οι κατηγορίες, όπως απαγγέλθηκαν από τον εισαγγελέα, Στρατηγό Νταν Βοϊνέα, ήταν οι ακόλουθες:

Πρώτον: Γενοκτονία, σύμφωνα με το Άρθρο 356 του Ποινικού Κώδικα.

Δεύτερον: Ένοπλη επίθεση κατά του λαού και του πολιτεύματος, σύμφωνα με το Άρθρο 163 του Ποινικού Κώδικα.

Τρίτον: Καταστροφή κτιρίων και κρατικών ιδρυμάτων, υποσκάπτοντας έτσι την εθνική οικονομία, σύμφωνα με τα Άρθρα 165 και 145 του Ποινικού Κώδικα.

Από την αρχή της διαδικασίας, όμως, ο Νικολάε αρνήθηκε να συνεργαστεί, λέγοντας πως αναγνώριζε μόνο τη Μεγάλη Εθνοσυνέλευση. «Μόνο ενώπιόν της θα μιλήσω», είπε. Παρά την αδιαλλαξία εκείνου και της Έλενας, η κατηγορούσα αρχή συνέχισε, και τα ακόλουθα αποτελούν χαρακτηριστικό δείγμα:

Με τον ίδιο τρόπο που ο Τσαουσέσκου αρνήθηκε τον διάλογο με τον λαό, αρνείται τώρα τον διάλογο μαζί μας. Πάντοτε ισχυριζόταν πως δρούσε και μιλούσε εκ μέρους των ανθρώπων, πως είναι ο αγαπητός υιός των ανθρώπων, όμως το μόνο που έκανε ήταν να καταδυναστεύει διαρκώς τους ανθρώπους. Σε κάθε αφορμή οργάνωναν μεγαλοπρεπείς εορτασμούς στην οικία τους. Οι λεπτομέρειες είναι γνωστές. Οι κατηγορούμενοι προμηθεύονταν τα ακριβότερα φαγητά και τα πολυτελέστερα ρούχα από το εξωτερικό. Οι πολίτες λάμβαναν μόλις 200 γραμμάρια τροφής την ημέρα, δείχνοντας την ταυτότητά τους. Οι δύο κατηγορούμενοι κατάκλεψαν τον λαό και ακόμη και σήμερα αρνούνται να μιλήσουν. Είναι δειλοί...

Ζητούσαν διαρκώς από τον Νικολάε να απαντήσει, όμως η απάντηση ήταν πάντοτε η ίδια, πως θα μιλούσε μόνον ενώπιον της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης. Ακόμη και όταν ο κατήγορος τον πληροφόρησε πως το σώμα αυτό είχε διαλυθεί, η αντίδρασή του φανέρωσε δυσπιστία, όχι μετάνοια. «Κανείς δεν μπορεί να διαλύσει την Εθνοσυνέλευση», είπε και ο κατήγορος αποκρίθηκε πως αυτή είχε αντικατασταθεί από το Εθνικό Μέτωπο Σωτηρίας. «Κανείς δεν αναγνωρίζει αυτό το σώμα», απάντησε ο Νικολάε. «Γι' αυτό μάχεται ο λαός σε ολόκληρη τη χώρα. Αυτή η συμμορία πρέπει να καταστραφεί».

Ούτε η Έλενα Τσαουσέσκου είχε διάθεση μεταμέλειας και διέκοψε πολλές φορές τη δίκη με ανάρμοστα σαρκαστικά σχόλια. Όταν ο εισαγγελέας έδειξε τον Νικολάε και είπε ότι τριάντα τέσσερις άνθρωποι είχαν σκοτωθεί στην εξέγερση, η Έλενα απάντησε: «Κοίτα τι αποκαλούν γενοκτονία!». Η Έλενα συνεχώς ψιθύριζε στον σύζυγό της σε όλη τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας, και ανάγκασε πολλές φορές τον εισαγγελέα να την κατηγορήσει ότι πάντοτε υπήρξε πολυλογού και πως δεν ήξερε τι έλεγε. «Έχω παρατηρήσει», είπε ο εισαγγελέας, «ότι δεν

ξέρει ούτε καν ανάγνωση και, παρ' όλ' αυτά, αυτοαποκαλείται πτυχιούχος πανεπιστημίου». Η Έλενα, τότε, του απάντησε: «Οι διανοούμενοι αυτής της χώρας θα σε δικάσουν, εσένα και τους ομοίους σου». Μετά απ' αυτό το ράπισμα, ο εισαγγελέας άρχισε ν' απαριθμεί όλους τους ψεύτικους τίτλους σπουδών της Έλενας.

Η δίκη συνεχίστηκε με διαρκείς ανταπαντήσεις μεταξύ των δύο κατηγορούμενων και των κατηγορών τους. Ήταν ολοφάνερο πως η Έλενα αντιμετώπιζε ακόμη περισσότερο από τον σύζυγό της υπεροπτικά τους δικαστές, και ακόμη και όταν ο δικαστής την κατηγορήσε πως δεν ήταν τίποτε περισσότερο από μια ακαλλιέργητη χωριάτισσα, εκείνη παρέμεινε ατάραχη. Οι δυο τους παρακολούθησαν ασυγκίνητοι ολόκληρη τη δίκη και, σύμφωνα με το συνήγορο υπεράσπισης, Τίκο Θεοδορέσκου, αρνήθηκαν να δεχτούν τη συμβουλή του και να επικαλεστούν παράνοια. «Ένωσαν βαθιά προσβεβλημένοι», είπε, «ήταν ανίκανοι ή απρόθυμοι να δεχτούν το μόνο μέσο που θα τους έσωζε τη ζωή. Από εκεί και πέρα αρνήθηκαν τη βοήθειά μου». Τότε ενώπιον του δικαστηρίου παρουσιάστηκε ένας ακόμη κατάλογος εγκλημάτων, που περιλάμβανε τη γενοκτονία περισσότερων από 60.000 πολιτών, την καταστροφή εκατοντάδων ρουμανικών χωριών, την πολιτική που οδήγησε τον κόσμο στη λιμοκτονία και την πρόκληση αναίτιας δυστυχίας σε χιλιάδες παιδιά. Τέλος, ο κατήγορος δήλωσε πως, αν και ήταν εναντίον της θανατικής ποινής, σε αυτή την περίπτωση θα επιθυμούσε να γίνει μια εξαίρεση, γιατί «δεν είχαν να κάνουν με ανθρώπους». Ο δικαστής και ακόμη και ο συνήγορος των Τσαουσέσκου συμφώνησαν, και στους δύο κατηγορούμενους επιβλήθηκε η θανατική ποινή που εκτελέστηκε χωρίς καθυστερήσεις. Οι δύο οδηγήθηκαν έξω από το δωμάτιο, σε μια μικρή αυλή. Ο κατήγορος, που είχε βγει έξω για να καπνίσει, είδε ολόκληρη τη σκηνή και αργότερα θυμόταν πως ο Νικολάε Τσαουσέσκου κοντοστάθηκε όταν είδε μία ομάδα στρατιωτών να τον περιμένει στην αυλή:

Όταν οδηγήθηκαν έξω από την αίθουσα του δικαστηρίου, υπήρχε ένας διάδρομος περίπου 10 μέτρων που έβγαζε στην αυλή του στρατοδικείου. Από την έξοδο μέχρι τον τοίχο όπου τους πυροβόλησαν, η απόσταση ήταν περίπου 15 μέτρα. Όταν τους πήγαν στην αυλή, ο Τσαουσέσκου στάθηκε μόλις είδε τους στρατιώτες. Νομίζω ότι τότε μόλις συνειδητοποίησε ότι θα τον εκτελούσαν. Πρώτα πήραν αυτόν και τον έστησαν στον τοίχο. Έκαναν δύο βήματα πίσω και πρώτος πυροβόλησε ο αξιωματικός. Οι άλλοι από το εκτελεστικό απόσπασμα ήταν πίσω του. Όταν άρχισαν να πυροβολούν πήδηξε, νομίζω από ένστικτο,

γιατί σκόπευαν στα πόδια του. Διέσχισε πηδώντας περίπου μισό μέτρο. Πέθανε πεσμένος ανάσκελα... Κατόπιν εκτέλεσαν και αυτήν...

Η ημερομηνία ήταν 25 Δεκεμβρίου 1989. Ο λαός της Ρουμανίας έλαβε το καλύτερο χριστουγεννιάτικο δώρο μετά από είκοσι πέντε χρόνια. Τράβηξαν φωτογραφίες από το νεκρό ζευγάρι και τις έστειλαν σε ολόκληρο τον κόσμο, όπου μπήκαν στα πρωτοσέλιδα σχεδόν κάθε εφημερίδας. Το ζευγάρι έμοιαζε με δύο συνταξιούχους κουλουριασμένους στο χιόνι, όμως αν παρατηρούσε κανείς καλύτερα, μπορούσε να διακρίνει πως η δεξιά πλευρά του κεφαλιού του Τσαουσέσκου ήταν καλυμμένη με αίμα, το ίδιο και της Έλενας.

Μετά τον θάνατό τους, οι σοροί του Νικολάε και της Έλενα μεταφέρθηκαν στο νεκροταφείο Γκένσεα, στο Βουκουρέστι, όπου θάφτηκαν σε ξεχωριστούς τάφους. Μέλη της οικογένειας του Τσαουσέσκου αμφισβήτησαν το γεγονός ότι ο Νικολάε και η σύζυγός του έχουν ενταφιαστεί σε τάφο στο Γκεντσέα και με δικαστική εντολή αποφασίστηκε η εκταφή των λειψάνων τους, τον Ιούλιο του 2010, με σκοπό την ταυτοποίηση των νεκρών, με την μέθοδο DNA. Στις 3 Νοεμβρίου 2010 ανακοινώθηκε ότι η σορός της οποίας έγινε εκταφή από το νεκροταφείο στο Βουκουρέστι ανήκε στον Νικολάε Τσαουσέσκου.

Πηγές

Αποσπάσματα από τα βιβλία της Shelley Klein, «Διαίρει και βασίλευε» και «Γυναίκες δηλητήριο» | el.wikipedia.org | en.wikisource.org